

In memoriam

ARVYDAS SURVILA (4 September 1942 – 15 January 2026)

Professor Survila was born in Švenčionys on 4 September 1942. As a successful student of Vilnius University, where A. Survila specialised in chemical engineering, he was elected to continue his studies at Moscow State University. After graduating in 1964, he was invited to pursue postgraduate studies and became a disciple of the A. N. Frumkin Electrochemistry School. The subject of his doctoral studies was the adsorption of some organic compounds on mercury. He earned his Doctor of Science Degree in 1967 and his Habilitated Doctor of Science Degree in 1985, both from Moscow State University. The materials of the habilitation thesis were published as a monograph: *Electrode Processes in Systems of Labile Metal Complexes*.

From 1968 onward, Survila's professional life was closely associated with the Institute of Chemistry and Chemical Technology of the Lithuanian Academy of Sciences (later the Institute of Chemistry and now FTMC), where he worked for most of his career. At that time, the institute's work was directed toward developing various electroplating processes for industrial implementation. A. Survila had to change his research interests, switching to the study of the electrodeposition of metals from solutions containing complex compounds. In addition to this, photoelectrochemistry also played a certain role. Professor Survila's main research areas were electrochemical kinetics, the electrochemistry of coordination compounds, and the electrochemical deposition of metals and alloys. His work was characterised by profound theoretical analysis, meticulous quantitative interpretation of experimental data, and application of fundamental electrochemical principles to practical electroplating processes.

Professor Survila was awarded the Lithuanian Science Prize for his significant contribution to the theory and practice of electrochemical alloy deposition. Later, a series of his works in this field was honoured with the J. Matulis Prize of the Lithuanian Academy of Sciences. A significant portion of his scientific endeavours were dedicated to photoelectrochemical research, fostering a deeper comprehension of electrochemically formed semiconductor layers and propelling the advancement of photoelectrochemistry as a research domain. Professor Survila is the author of over 250 scientific publications and has published monographs with renowned international publishers. He played an active role in the international scientific community, delivering presentations at over 50 international conferences, giving invited lectures at research centres abroad and collaborating with scientists from the United States, Poland, and other countries.

Teaching played a major role in his life. He delivered core and specialised chemistry and electrochemistry courses at Vilnius University, the Vilnius Pedagogical Institute and Vytautas Magnus University. Twelve doctoral dissertations were completed and successfully defended under his supervision. The work of his former students reflects his characteristic methodological precision and theoretical consistency. He was further recognised for his contribution to the training of young scientists when he was awarded a First-Class State Science Fellowship in 2002–2003.

Professor Survila also made an equally important contribution to the organisation of science. He headed the Laboratory of New Electrochemical Methods, the Laboratory of Theoretical Electrochemistry and the Department of Electrochemical Kinetics. He was elected to the Council of the Institute of Chemistry and served as its Chairman from 1994 to 1998. Despite his extensive research and teaching commitments, Professor Survila also devoted time to public service. He participated in organising Chemistry Olympiads for young scientists, served on the board of the Theodor von Grotthuss Foundation of the Lithuanian Academy of Sciences and was elected an expert member of the Lithuanian Academy of Sciences. Professor Survila was also a member of the International Electrochemical Society and an editorial board member and peer reviewer for prestigious scientific journals.

Professor Arvydas Survila's work and achievements constitute a significant part of the history of chemical science in Lithuania. His scientific and pedagogical legacy lives on through his publications and the work of his students.

His colleagues will remember him as a principled yet warm and supportive friend; his students, as a demanding yet inspiring teacher; and the scientific community, as a man for whom science was not merely a profession, but the meaning of life itself. His work and ideas will endure.

Prof. Rimantas Ramanauskas

*In memoriam***ARVYDAS SURVILA****1942 m. rugsėjo 4 d. – 2026 m. sausio 15 d.**

Arvydas Survila gimė 1942 m. rugsėjo 4 d. Švenčionyse. Pradėjęs mokslus Vilniaus universitete, kur specializavosi chemijos inžinerijoje, A. Survila tęsė chemijos studijas Maskvos valstybiniame universitete. 1964 m. jis buvo pakviestas tęsti doktorantūros studijas ir tapo A. N. Frumkino elektrochemijos mokyklos mokiniu. Jo mokslinių tyrimų tema buvo organinių junginių adsorbicija ant gyvsidabrio elektrodo. Maskvos valstybiniame universitete 1967 m. jis apgynė mokslų daktaro disertaciją, o 1985 m. ten pat įgijo habilituoto mokslų daktaro laipsnį. Habilitacijos darbo medžiaga buvo išleista monografijoje „Elektrodų procesai labilių metalų kompleksų sistemose“.

Profesinis A. Survilos gyvenimas nuo 1968 m. buvo glaudžiai susijęs su Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Chemijos ir chemijos technologijos institutu (vėliau – Chemijos institutu, dabar – Fizinių ir technologijos mokslų centru), kur jis dirbo didžiąją dalį savo mokslinės karjeros. Tuo metu institute vykdomi tyrimai buvo nukreipti į įvairių galvaninių procesų, skirtų pramoniniam pritaikymui, kūrimą. Vėliau A. Survila pakeitė savo mokslinių tyrimų kryptį ir pradėjo nagrinėti metalų elektrocheminį nusodinimą iš kompleksinių junginių turinčių tirpalų.

Pagrindinės profesoriaus A. Survilos mokslinių tyrimų sritys buvo elektrocheminė kinetika, koordinacinių junginių elektrochemija bei metalų ir lydinių elektrocheminis nusodinimas, taip pat fotoelektrochemija. Jo darbai išsiskyrė išsamia teorine analize, kruopščiu eksperimentinių duomenų kiekybiniu interpretavimu ir fundamentinių elektrocheminių principų taikymu praktiniuose galvaniniuose procesuose.

Profesorius A. Survila buvo apdovanotas Lietuvos mokslo premija už reikšmingą indėlį į elektrocheminių lydinių nusodinimo teoriją ir praktiką. Vėliau jo darbų serija šioje srityje buvo apdovanota Lietuvos mokslų akademijos J. Matulio premija. Didelė dalis jo mokslinės veiklos buvo skirta fotoelektrocheminiams tyrimams, kurie padėjo giliau suprasti elektrocheminiuose procesuose susidarančių puslaidininkų junginių fenomeną ir prisidėjo prie fotoelektrochemijos, kaip mokslinių tyrimų srities, plėtos.

Profesorius A. Survila yra daugiau nei 250 mokslinių publikacijų autorius, išleidęs monografijas žinomoje tarptautinėse leidyklose. Jis aktyviai dalyvavo tarptautinėje mokslo bendruomenėje – skaitė pranešimus daugiau nei penkiasdešimtyje tarptautinių konferencijų, kviestines paskaitas užsienio mokslinių tyrimų centruose, bendradarbiavo su mokslininkais iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Lenkijos ir kitų šalių.

Pedagoginė veikla taip pat užėmė svarbią vietą jo gyvenime. Jis dėstė pagrindinius ir specializuotus chemijos bei elektrochemijos kursus Vilniaus universitete, Vilniaus pedagoginiame institute ir Vytauto Didžiojo universitete. Jam vadovaujant buvo parašytos ir sėkmingai apgintos dvylika daktaro disertacijų. Buvusių studentų darbai atspindi jam būdingą metodologinį tikslumą ir teorinį nuoseklumą. Už indėlį į jaunųjų mokslininkų rengimą jis buvo apdovanotas 2002–2003 m. valstybine mokslo stipendija.

Profesorius A. Survila taip pat reikšmingai prisidėjo prie mokslo organizavimo. Jis vadovavo Chemijos instituto Naujų elektrocheminių metodų laboratorijai, Teorinės elektrochemijos laboratorijai ir Elektrocheminės kinetikos skyriui. Buvo išrinktas Chemijos instituto tarybos nariu ir 1994–1998 m. ėjo jos pirmininko pareigas. Nepaisant intensyvaus darbo mokslinių tyrimų ir pedagogikos srityse, profesorius A. Survila taip pat skyrė laiko viešajai veiklai. Jis dalyvavo organizuojant chemijos olimpiadas jauniems mokslininkams ir moksleiviams, buvo LMA Teodoro Grotuso fondo valdybos narys bei LMA ekspertas. Profesorius A. Survila buvo Tarptautinės elektrochemijos draugijos narys, prestižinių mokslo žurnalų redakcinės kolegijos narys ir recenzentas.

Profesoriaus Arvydo Survilos darbas ir pasiekimai sudaro svarbią Lietuvos chemijos mokslo istorijos dalį. Jo mokslinis ir pedagoginis palikimas gyvuoja jo publikacijose bei studentų darbuose. Kolegos jį prisimins kaip principingą, bet šiltą ir palaikantį draugą, studentai – kaip reiklų, bet įkvepiantį mokytoją, o mokslo bendruomenė – kaip žmogų, kuriam mokslas buvo ne tik profesija, bet ir gyvenimo prasmė. Jo darbai ir idėjos gyvens toliau.

Prof. Rimantas Ramanauskas